

18.4.2019

Sosiaali- ja terveysministeriö

Eläkejärjestelmien erillisyyttä selvittäneen työryhmän raportti

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt Kilpailu- ja kuluttajavirastolta lausuntoa eläkejärjestelmien erillisyyttä selvittäneen työryhmän raportista. Kilpailu- ja kuluttajavirasto toteaa lausuntonaan seuraavan.

KKV pitää eläkejärjestelmien yhdistämistä selvittäneen työryhmän perustamista sekä mahdollisesti myöhemmin käynnistettävää asian jatkoselvittämistä perusteltuna ja kannatettavana. KKV korostaa kuitenkin perusteellisen vaikutusarvioinnin tärkeyttä asian jatkovalmistelussa. KKV pitää lisäksi erittäin tärkeänä työryhmänkin esittämää lähtökohtaa, jonka mukaan eläkejärjestelmien yhdistäminen tulee toteuttaa työeläkelaitosten kilpailuedellytysten tasapuolisuus turvaten sekä siten, että TyEL-Keva olisi lähtökohdiltaan elinkelpoinen ja kilpailukykyinen sen kuitenkaan saamatta perustetonta kilpailuetua muihin työeläkelaitoksiin nähden.

KKV toteaa, että mikäli eläkejärjestelmät päätetään työryhmän esittämällä tavalla yhdistää, on tärkeää varmistua siitä, että uudistus toteutetaan tavalla, joka varmistaa tasapuoliset kilpailuedellytykset työeläkelaitosten välillä. Kilpailuedellytysten tasapuolisuuden varmistamiseksi on tärkeää, että asian jatkovalmistelussa tehdään huolellinen vaikutusarviointi uudistukseen liittyvien vaikutusten selvittämiseksi. Mikäli uusi perustettava TyEL-Keva saisi toiminnassaan hyötyä tai kärsisi haittaa suhteessa muihin työeläkelaitoksiin kilpaillessaan asiakkaista muiden työeläkelaitosten kanssa, uudistuksen voidaan olettaa johtavan työeläkejärjestelmän kannalta vahingollisiin vaikutuksiin. Kilpailuvaikutukset tulee arvioida huolellisesti jatkovalmistelussa mm. laitosten muodon valintaa, vakuutuslaitosten erojen huomioimista, vakuutusmaksuun, työeläkelaitosten riskinkantokykyä, maksuvaikutusten neutralointia, työeläkejärjestelmien yhdistämisen toimeenpanokustannusten rahoittamista ja kilpailun avautumisen ajankohtaa koskevien kokonaisuuksien osalta. Lisäksi on tärkeää varmistua siitä, että TyEL-Keva on toiminnallisesti siten erillinen ns. Julkis-Kevasta, että TyEL-Keva ei saa tästä johtuvaa kilpailua vääristävää etua suhteessa muihin työeläkelaitoksiin.

KKV toteaa lisäksi, että jatkovalmistelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota työeläkelaitosten kilpailukeinoihin. Uudistuksen seurauksena TyEL-Keva ja nykyiset TyEL-laitokset alkaisivat kilpailla asiakkaista, sillä kunta- ja maakuntatyönantajat tulisivat TyEL-järjestelmään uusiksi asiakkaiksi ja perustettava TyEL-Keva kilpailisi asiakkaista nykyisten TyEL-laitosten kanssa. Tämän voidaan olettaa korostavan kilpailun merkitystä lakisääteisessä työeläkevakuuttamisessa. Lisäksi eläkelaitoksen valinta kuuluisi työeläkejär-

18.4.2019

jestelmien yhdistymisen seurauksena nykyistä merkittävästi laajemmin hankintalainsäädännön, ja siten kilpailuttamisvelvollisuuden, piiriin. Uudistuksen jatkovalmistelussa tulee siten kiinnittää erityistä huomiota eläkelaitosten käyttämiin kilpailukeinoihin ja niiden valvontaan. Jotta kilpailusta saatavat hyödyt työeläkejärjestelmän toiminnalle ja tehokkuudelle toteutuisivat, työeläkelaitosten käyttämien kilpailukeinojen tulee olla eläkejärjestelmän tavoitteiden kannalta hyväksyttäviä ja sellaisia, että ne johtavat työeläkejärjestelmän tehokkuuden ja palvelujen laadun paranemiseen. Mikäli työeläkelaitokset käyttävät asiakashankinnassaan kilpailukeinoja, jotka eivät liity työeläkejärjestelmän kannalta hyväksyttäviin tavoitteisiin, eläkejärjestelmien yhdistämisellä tavoiteltujen hyötyjen toteutuminen vaarantuu.

Uudistuksen valmistelussa tulee siten kiinnittää erityistä huomiota siihen, että eläkejärjestelmien yhdistyessä eläkelaitosten keskinäisessä kilpailussa ja asiakashankinnassaan käyttämät keinot ovat työeläkejärjestelmän näkökulmasta hyväksyttäviä ja että ne kannustavat parantamaan toiminnan tehokkuutta ja palvelujen laatua. Lisäksi on varmistettava, että työeläkelaitosten kilpailukeinoja ja asiakashankintaa voidaan valvoa ja että havaittuihin epäkohtiin voidaan puuttua tehokkaasti. KKV toteaa, että uudistuksen yhteydessä tulee siten säännellä työeläkelaitosten kilpailukeinojen käyttöä tavalla, joka varmistaa työeläkejärjestelmän tavoitteiden toteutumisen. Lisäksi tulee varmistaa Finanssivalvonnan mahdollisuudet valvoa tehokkaasti työeläkelaitosten asiakashankinnassaan käyttämiä keinoja sekä antaa Finanssivalvonnalle riittävät keinot mahdollisiin väärinkäytöksiin puuttumiseksi.

KKV toteaa lisäksi, että kilpailuedellytysten tasapuolisuuden varmistamiseksi valmistelun lähtökohtana tulisi olla malli, jossa uuteen perustettavaan TyEL-Kevaan sovellettaisiin samoja säännöksiä kuin muihin sitä vastaaviin työeläkelaitoksiin. Mikäli TyEL-Kevaan sovellettavat säännökset poikkeaisivat joiltain osin muihin vastaaviin laitoksiin sovellettavista säännöksistä, tällaisia poikkeamia tulisi käyttää vain painavista syistä ja rajata niiden käyttö eläkejärjestelmien yhdistämisen siirtymävaiheeseen. KKV pitää lisäksi tärkeänä, että mikäli eläkejärjestelmät päätetään yhdistää, työeläkelaitoksille varataan riittävä sopeutumisaika mm. välttämättömien tietojärjestelmiin tehtävien uudistusten toteuttamiseksi.

Kirsi Leivo
pääjohtaja

Arttu Juuti
johtaja